

HANDLINGSPLAN FOR SIKKERHET I DNT 2022-2025

Foto: Marius Dalseg Sætre

INNHOOLD

1. Innledning
2. Veivalg 2019-2023
3. Sikkerhet i DNT
4. Organisering av sikkerhetsarbeidet
5. Hovedmålsetninger
6. Delmål, tiltak og verktøy

Foto: Marius Dalseg Sætre

1. INNLEDNING

DNT er Norges største friluftslivsorganisasjon og har fremmet gode turopplevelser, trygge aktiviteter og tilbud i over 150 år. DNT har hytter, turruter, fellesturer og aktiviteter både på fjellet, langs kysten, i skogen og i byene.

DNTs Veivalg (2019-2023) understreker at DNT skal ha et tilbud der alle skal føle seg velkomne og at våre aktiviteter og kunnskap skal bidra til å utvikle deltakernes og brukernes egenferdigheter. Et slikt tilbud stiller store krav til DNT som ansvarlig arrangør og som tilbyder og tilrettelegger av aktiviteter, hytter og turruter. Vi ønsker å få flest mulig ut i naturen og skape naturopplevelser for livet. Dette krever blant annet at vi er gode på sikkerhet. Sammen må vi sørge for at gjeldende krav og plikter blir fulgt og at våre kjerneområder til enhver tid fremstår sikre og trygge.

DNTs turfilosofi er tuftet på viktige prinsipper om turfelleskap, gode forberedelser, aktsomhet og trygg ferdsel.

Tur etter evne og forhold handler om dette og sammen med resten av fjellvettreglene danner de gode forutsetninger for en trygg aktivitets- og turkultur. Men dette er ingen selvfølge. Det må kontinuerlig og systematisk arbeid til for å skape en sunn sikkerhetskultur og det må gjennomsyre alle deler av vår organisasjon. Målet for DNT som ansvarlig arrangør er å ivareta ansvaret vårt på en trygg og forsvarlig måte.

Hytter og ruter er en viktig kjernevirksomhet i DNT. På samme måte som vi skal ha en trygg turkultur skal våre hytter og ruter være underordnet en sikkerhetskultur som ivaretar gjeldende lovverk og regler. Et sikkert hytte- og rutetilbud krever også risikovurderinger, kontroller og tilsyn.

«Handlingsplan sikkerhet 2022-2025» er DNTs første handlingsplan for det overordnede sikkerhetsarbeidet, og bygger videre på DNTs systematiske sikkerhetsarbeid over mange år. Handlingsplanen setter en tydelig retning for DNTs sikkerhetsarbeid de neste årene.

2. VEIVALG 2019-2023

DNTs VEIVALG 2019-2023

Veivalget peker på våre verdier og formålsparagraf som fundamentet for virksomheten. Sikkerhet er en integrert del av både kjernevirksomhet og virkemidler, og utgjør en viktig grunnmur for alt vi gjør (figur: hytta).

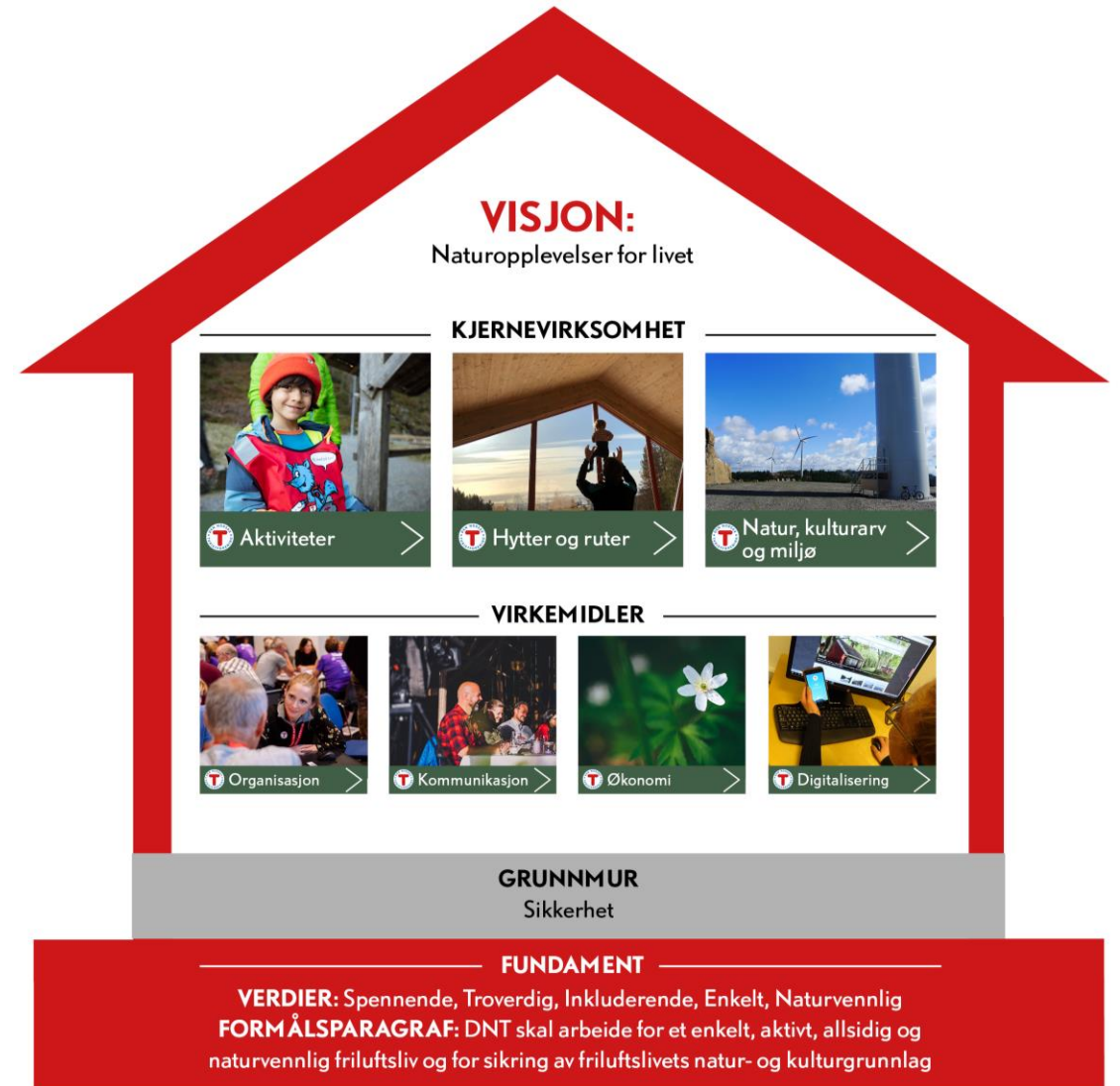
Gjennom å nå våre overordnede målsetninger for sikkerhet vil vi også lykkes med vår overordnede visjon; naturopplevelser for livet.

Denne handlingsplanen er vedtatt skal implementeres i hele DNT. Planen bygger i hovedsak på grunnlagsdokumenter som «Veivalg 2019-2023», handlingsplaner for DNTs kjernevirksomheter, resultatene fra våre interne sikkerhetsundersøkelser og læringspunkter hentet fra interne ulykkesrapporter. I tillegg deltar DNT på relevante eksterne foraer hvor erfaringer og læringspunkter knyttet til sikkerhet deles på tvers.

Handlingsplan sikkerhet bygger i stor grad på de til enhver tids gjeldende krav og plikter som tilfaller oss gjennom lovverk, internkontrollforskrift og DNTs systematiske HMS-arbeid. Oppsummert vil handlingsplanen gjennom overordnede mål og tiltak bidra til en trygg og sikker virksomhet ved å ivareta krav og plikter i sikkerhetsarbeidet.

Til slutt gir vårt systematiske og kontinuerlige arbeid med HMS fortløpende tilbakemeldinger og innspill til læring og forbedring gjennom avvik og hendelsesrapportering, evalueringer, kontroller og tilsyn.

Handlingsplanen for sikkerhet lister opp forslag til tre hovedmålsetninger for DNT. Tilhørende delmål, tiltak og verktøykasse er ment å operasjonalisere og foreslå hvordan DNT sentralt og medlemsforeningene kan jobbe for å styrke sitt systematiske sikkerhetsarbeid.

3. SIKKERHET I DNT

SIKKERHET AKTIVITET

I DNT har vi som mål å skape trygghet og trivsel for alle som benytter våre aktiviteter, hytter og ruter. «DNT skal være ledende innenfor kompetanse på å planlegge, gjennomføre og evaluere aktiviteter på en trygg og forsvarlig måte, og i henhold til enhver tids gjeldende krav og plikter». Dette innebærer blant annet gode forberedelser og planlegging av aktiviteter slik at de oppleves trygge og tilrettelagt for alle som deltar. Begrepet aktiviteter spenner vidt og innebærer aktiviteter som turer, kurs og dugnader – og for alle våre grupper av deltakere.

LOVVERKET

Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven), Lov om pakkereiser (pakkereiseloven), og forskrift om systematisk helse-, miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) stiller generelle krav til sikring av forbrukertjenester som DNT som tilbyder av tjenesten må ivareta.

TURLEDERSTANDARDEN

DNTs turlederutdanning er en kursstige med syv trinn. Turlederutdanningen skal sette turlederne i stand til å lede turer for DNT og gi en kompetanse som sikrer trygghet og trivsel for turdeltakerne. Sentrale temaer er orientering, veivalg, ledelse og kommunikasjon.

Godkjenning som DNT-turleder forutsetter at DNT-turledere videreutvikler og vedlikeholder sine ferdigheter som aktive turledere. Det forventes at en DNT-turleder jevnlig holder seg oppdatert og tar del i etterutdanningstilbud.

NORSK FJELLSPORTFORUM (NF)

NF er et åpent samarbeidsorgan for fjellsportorganisasjoner engasjert i klatring, bre- og tindesport. NF arbeider for å fremme naturvennlig og sikker ferdsel i tråd med norske friluftslivstradisjoner, og har for dette formål utviklet «*Nasjonal standard for instruktører, førere og kursarrangører i fjellsport*». I standarden defineres krav til utdanning og godkjenning av instruktører og førere, samt krav til arrangører av kurs og føring. DNT utdanner bre-, skred- og klatreinstruktører ihht NFs nasjonale standard innen fjellsport.

Foto: Marius Dalseg Sætre

Foto: Marius Dalseg Sætre

SIKKERHET HYTTER, RUTER OG UTSTYR

Sikkerhetsarbeidet vårt innebærer systematisk forvaltning, drift og vedlikehold av våre hytter, ruter og utstyr samt dokumentasjon av dette arbeidet. Lover og regler innen hyttedrift er omfattende. Spesielt for de betjente hyttene. Medlemsforeninger med hytter og ruter plikter å følge regelverk og ha systemer for kontroller og tilsyn av hytter, ruter og utstyr. Fortrinnsvis skal dette dokumenteres i Famacweb (eller tilsvarende).

HYTTER - HÅNDBOK FOR HYTTER

Håndboken kommer i august 2023 og tas inn i handlingsplan sikkerhet ved neste års revisjon.

RUTER - MERKEHÅNDBOKA

I Merkehåndboka/Merkehandboka.no er relevant informasjon om planlegging, tilrettelegging, skilting, merking og kartfesting av friluftslivets ferdselsårer og turruter samlet. Merkehåndboka legges til grunn for alt arbeid med turruter (fjell, skog og vann), og fungerer som en nasjonal standard for tilrettelegging og synliggjøring av turruter.

4. ORGANISERING AV SIKKERHETSARBEIDET

DNT MEDLEMSFORENINGENE

Et langsiktig, systematisk og godt sikkerhetsarbeid er viktig for å forebygge ulykker. Med nærmere en million personer på organisert aktivitet og et omfattende hytte- og rutenett, må DNT sentralt og DNTs medlemsforeninger alltid ha et lovforankret, kvalitetssikret og helhetlig arbeid innen sikkerhet – i tråd med gjeldende krav og plikter.

I medlemskapsavtalens punkt 5.2, «Medlemsforeningenes arbeidsoppgaver» står det at medlemsforeningene skal etablere et system for å ivareta sikkerhet knyttet til hytter, stier og aktiviteter som er i tråd med offentlige krav og retningslinjer fra DNT sentralt.

Handlingsplanen med tiltak og oppgaver skal være et hjelpemiddel for medlemsforeningene i dette arbeidet.

DNT SENTRALT

DNT sentralt har ansvaret for å legge til rette for et godt sikkerhetsarbeid gjennom å videreutvikle og kvalitetssikre vårt felles sikkerhetsarbeid i hele DNT. DNT sentralt har en veiledende, koordinerende og rådgivende funksjon. Rådgiver sikkerhet er plassert sentralt og bidrar til dette arbeidet gjennom samarbeid med medlemsforeningene, relevante utvalg og vår kjernevirksomhet. Rådgiver sikkerhet er plassert i avdelingen for Natur og friluftsfag og er sekretær i sikkerhetsutvalget.

Foto: Marcus Dalseg Sætre

DNT SIKKERHETSUTVALG

DNTs sikkerhetsutvalg ble opprettet av landsstyret i 2020 og har et klart mandat med blant annet følgende ansvarsområder:

- Sikkerhetsutvalget skal drøfte saker av betydning for sikkerhetsarbeidet innen aktivitet, hytter og ruter i hele DNT. Utvalget skal gi råd til DNTs medlemsforeninger og være høringsinstans i relevante saker.
- Utvalget skal stimulere til kunnskapsdeling og erfaringsutveksling, og arbeide for å finne frem til helhetlige løsninger på arbeidet som er i henhold til offentlige og juridiske forventninger og krav.
- Utvalget skal bidra til at DNT sentralt formidler offentlig regelverk og utvikler praktiske verktøy for informasjon, opplæring, oversikt og rapportering innen dette feltet for DNTs medlemsforeninger og DNT sentralt.

Foto: Hild Fjermestad Aase

Sikkerhetsutvalget oppnevnes av landsstyret. Utvalget vil være administrasjonens og landsstyrets faglige støtte, og prosjekt/ tiltak som berører dette tema på nasjonalt nivå, skal forelegges utvalget for vurdering. DNTs administrasjon er sekretær og koordinator for arbeidet.

5. TRE HOVEDMÅLSETNINGER

SAMMEN STYRKER VI SIKKERHETSARBEIDET!

Handlingsplanen inneholder tre hovedmålsetninger for DNT. Felles innsats gir et styrket sikkerhetsarbeid internt i organisasjonen – sammen legger vi til rette for et trygt turfellesskap, trygg og sikker organisert og uorganisert ferdsel i naturen, samt et forsvarlig hytte- og rutetilbud.

Delmål og tiltak skal konkretisere og operasjonalisere hvordan DNT skal nå målsetningene.

For å gjøre det enkelt å jobbe videre med sikkerhet i DNT, er gjeldende rutiner og overordnede dokumenter samlet i en «verktøykasse» på Foreningsnett. Den vil være under utvikling og medlemsforeningene er velkommen til å bidra!

Foto: Marius Dalseg Sætre

Foto: Marius Dalseg Sætre

Foto: Andre Marton Pedersen

I DNT skal sikkerhet gjennomsyre alt vi gjør, og en god sikkerhetskultur skal kjennetegne oss.

DNTs hytter og ruter skal driftes og vedlikeholdes ihht gjeldende krav og standarder.

DNTs tilbud og aktiviteter skal planlegges og ledes med kompetanse ihht gjeldende krav og standarder

6. DELMÅL, TILTAK, VERKTØYKASSE

MÅL	DELMÅL	TILTAK	VERKTØYKASSE
<p>I DNTs kal sikkerhet gjennomsyre alt vi gjør, og en god sikkerhetskultur skal kjennetegne oss.</p>	<p>Drive i internkontroll i hht Internkontrollforskriftens §5. Arbeidet skal skriftliggjøres i hht krav.</p>	<ul style="list-style-type: none"> DNT sentralt skal oppdatere og tilgjengeliggjøre våre sikkerhetskrav, -rutiner og verktøy. DNTs medlemsforeninger skal foreta skriftlige risikovurderinger for alle aktiviteter og dugnader. DNTs medlemsforeninger skal gjennomføre og dokumentere kontroller og tilsyn i Famacweb, eller tilsvarende. 	<ul style="list-style-type: none"> Foreningsnett Veiledere for bruk av Famacweb og nye systemer for sikkerhet Veileder for aktiviteter Veiledninger for utleie/utlån av utstyr.
	<p>DNT skal videre utvikle sikkerhetskulturen og bruke læring som redskap for å nå våre målsetninger og overordnede visjon.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Våre interne kurs og opplæring gir ansatte og frivillige den nødvendige kunnskapen for å legge til rette for trygg og sikker kjernevirksomheter. Våre strategiske dokumenter og handlingsplaner skal ha fokus på sikkerhet. Gjennomføre årlige sikkerhetsundersøkelser for alle medlemsforeningene. Registrere avvik, ulykker og nestenulykker. Interne ulykkesrapporter skal ha fokus på læringspunkter. DNTs UT-danningskonferanse, DNTs sikkerhetsseminar. Deltagelse på eksterne møteplasser med fokus på sikkerhet og læring. 	<ul style="list-style-type: none"> Foreningsnett Mal for ulykkesrapport Digitale kurs på Motimate.
	<p>Sikkerhet skal stå på agendaen og være tema på våre møter og samlinger.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Styrene i DNT-organisasjonen behandler status for sikkerhetsarbeidet i relevant enhet en gang per år. Lokale/ regionale samlinger med sikkerhet som tema. Tett dialog og samarbeid mellom relevante utvalg i DNT. 	<ul style="list-style-type: none"> Mal for innhold for sikkerhets sak i årlige styremøter. Mal for program for årlige møteplasser for sikkerhet.
	<p>Ansaffe og implementere nytt dataverktøy som sikrer systematikk og dokumentasjon av kompetanse, planlegging, gjennomføring og evaluering av aktiviteter</p>	<ul style="list-style-type: none"> Utarbeide malverk og risikovurderinger som skal ligge i dataverktøyet. Utarbeide digital opplæring i systemet. Lage opplæring i risikovurdering. 	
	<p>God beredskap som bidrar til effektiv krisehåndtering ved ulykker og uønskede hendelser.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Gjennomføre årlige øvelser i krise- og mediehandtering, både sentralt og lokalt. Revidere beredskapsplanverket. Arbeide for opprettelse av et nasjonalt ulykkesregister. 	<ul style="list-style-type: none"> DNTs beredskapsplanverk. DNTs beredskapsgruppe. DNTs varslingsrutiner. Turleders kriseark. Mal for årlige kriseøvelser Mal fra årlige case-trening for styrer/ adm/ grupper.

6. DELMÅL, TILTAK, VERKTØYKASSE

MÅL	DELMÅL	TILTAK	VERKTØYKASSE
DNTs aktiviteter skal planlegges og ledes med kompetanse ihht gjeldende krav og standarder.	All organisert aktiviteter i regi av DNTs medlemsforeninger skal gjennomføres etter kravene i produktkontroll-lova og tilhørende internkontrollforeskrifter.	<ul style="list-style-type: none"> • Opplæring i gjeldende lovverk, krav og plikter. • Felles sikkerhetsmodul i aktivitetssystemet. • Alle turer og aktiviteter skal beskrives og annonses ihht krav om opplysningsplikt. • DNT sentralt skal utarbeide generelle vilkår for deltakelse etter produktkontroll-loven, medlemsforeningene skal bruke disse. • DNT sentralt skal utarbeide generelle vilkår for deltakelse ved overnatting/transport, etter pakkereiseloven, medlemsforeningene skal bruke disse. 	<ul style="list-style-type: none"> • Digitalt sikkerhetskurs for trygge aktiviteter. • DNTs ansvar ved tilrettelegging av aktivitet (dokument). • Generelle vilkår for aktiviteter. • Foreningsnett. • Mal for aktivitets- og turbeskrivelser i sherpa. • DNTs graderingsystem for tur- og aktivitetsbeskrivelser.
	DNTs medlemsforeninger må kun benytte godkjente turledere ihht DNTs turledestige, skriftlig vurdert og godkjent realkompetanse eller andre tilsvarende godkjenninger.	<ul style="list-style-type: none"> • DNT sentralt skal sammen med DNTs medlemsforeninger utdanne turledere på alle nivå. • DNT sentralt skal tilby kurslederkurs til DNTs medlemsforeninger. • DNT sentralt skal foreta en ny helhetlig gjennomgang av systemet knyttet realkompetansevurderinger for turlederne. • Evaluering og revidering av DNTs turlerestige skal gjennomføres. • Ved bruk av eksterne leverandører/ tilbydere skal disse kvalitetssikres ihht til vår standard avtale. 	<ul style="list-style-type: none"> • DNTs turlerestige, inkl. kursmaler/ kursmateriell. • Kurs i grunnleggende førstehjelp i fjellet. • Veileder for turplanlegging og kompetansebehov ved fjellsportaktivitet. • DNTs standard avtale for bruk av eksterne leverandører til aktivitet.
	DNTs medlemsforeninger må kun benytte godkjente instruktører (skred, bre, klatring) ihht Norsk Fjellsportforums Nasjonale standard, eller andre tilsvarende godkjenninger.	<ul style="list-style-type: none"> • DNT sentralt skal sammen med DNTs medlemsforeninger utdanne NF godkjente instruktører. • DNT fjellsport skal sammen med DNT sentralt sørge for at Nasjonal standard utvikles ihht våre behov. 	<ul style="list-style-type: none"> • DNTs Instruktørutdanning, inkl. kursmaler/ kursmateriell. • Veileder for turplanlegging og kompetansebehov ved fjellsportaktivitet. • DNTs standard avtale for bruk av eksterne leverandører til aktivitet.
	DNTs medlemsforeninger må gjennomføre padleaktivitet ihht kravene i Våttkortstigen, eller andre tilsvarende godkjenninger.	<ul style="list-style-type: none"> • DNT sentralt skal sammen med DNTs medlemsforeninger utdanne padleinstruktører på alle nivå. • Utarbeide en veileder for padleaktiviteter. • DNTs nye kystprosjekt skal etablere et nytt sikkerhets- og opplæringskurs for trygge aktiviteter ved vann. 	<ul style="list-style-type: none"> • DNTs standard avtale for bruk av eksterne leverandører til aktivitet.

6. DELMÅL, TILTAK, VERKTØYKASSE

MÅL	DELMÅL	TILTAK	VERKTØYKASSE
DNTs hytter og ruter skal driftes og vedlikeholdes ihht gjeldende krav og standarder.	Alle hytter/nødbuer/gapahuker i medlemsforeningens område kartlegges.	<ul style="list-style-type: none"> • Opprette et felles system for tilsyn og vedlikehold av hytter/ nødbuer/ gapahuker. • Legge hytter/nødbuer/gapahuker som er medlemsforeningens ansvar inn i FamacWeb (eller tilsvarende) og på UT.no etter gjeldende anbefaling i Håndbok for DNT Hytte drift (ferdig august 2023). 	<ul style="list-style-type: none"> • Håndbok for DNT Hytte drift (ferdig august 2023) • FamacWeb • Risikovurdering • UT.no
	Alle DNTs turruter skal tilrettelegges, skiltes og merkes ihht Merkehandboka.	<ul style="list-style-type: none"> • Sørge for at ruter og skilt er kartlagt og at tilsyn, rydding og bytting av skilt kan gjennomføres og dokumenteres i FamacWeb eller tilsvarende. 	<ul style="list-style-type: none"> • Merkehandboka • FamacWeb • Risikovurdering • UT.no
	Alle buer i medlemsforeningens rutenett skal kartlegges, risikovurderes og system for tilsyn og vedlikehold skal være opprettet.	<ul style="list-style-type: none"> • Utvikle felles håndbok for buer i DNT. • Legge bruene som er medlemsforeningens ansvar inn i FamacWeb og på UT.no etter gjeldende anbefaling i håndbøker for buer. • Kartlegge vedlikeholdsbehov og sette tilsynet i system slik at det er enkelt å finne siste tilsyn/vedlikehold dersom det skulle skje en uønsket hendelse. 	<ul style="list-style-type: none"> • Håndbøker for buer (div. kategorier) • FamacWeb • Risikovurdering • UT.no
	Alt dugnadsarbeid i DNT skal planlegges og gjennomføres ihht krav og standard.	<ul style="list-style-type: none"> • Dugnader skal risikovurderes skriftlig, og avvik skal registreres. • Det skal utarbeides en felles veileder for dugnadsarbeid på hytter og ruter i DNT. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ansvar og sikkerhet ved dugnadsarbeid på hytter. • Felles forsikring for dugnadsarbeid i DNT.
	Øke kompetansen hos de som gjennomfører tilsyn av buer, ruter og hytter eller andre bygg.	Gjennomføre opplæring	<ul style="list-style-type: none"> • Digi talt sikkerhetskurs • Kurs for tilsyn • Div. Håndbøker nevnt over

Den Norske Turistforening | Youngstorget 1 | 0181 Oslo | info@dnt.no | dnt.no